

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr., za pol leta 1 gold. 70 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 12. januarija 1887.

Obseg: Velika napaka dolenjskega kletarstva. — Iz vrbovja spleteni jérbas. — Jesensko oranje. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Vprašanja in odgovori. — Zemlje in narodopisni obrazi. — Slovensko slovstvo. — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Velika napaka dolenjskega kletarstva.

Spisal R. Doléne, vodja deŹ. kmetijski šoli na Grmu.

Še prej, kakor mi je bilo odsojeno na Dolenjsko priti, sem pri vŹitku „dolenjca“ z le kaj majhno izjemo, neki jako neprijeten duh in okus po zvešanosti zapazil. Vsakikrat sem si mislil, da so tej napaki krivi krĉmarji. Na Dolenjskem sem se pa do dobrega prepriĉal, da so vzrok tej napaki pridelovalci vina sami. Dostikrat imel sem namreĉ priliko, v razne vinogradske kleti, ali kakor jim tukaj pravijo „zidanice“ priti, ter v njih vina pokušati. Kar se mi je v vsaki taki zidanci na prvi pogled ĉudno dozdevalo, bilo je paĉ to, da nisem v njih razun velikih sodov skoro ĉisto niĉ druge še manjše posode zapazil. Še bolj zaĉudil sem se, ko sem zapazil, da običajno nihĉe nima polnih sodov. Gostoljubni gospodar postregel mi je znabiti iz treh, Źtirih sodov, pa niti eden ni bil do véhe poln. Da, primerilo se mi je, da sem pokušal starino, več let staro; todá gospodar mi je rekel: sod ni uŹe dve, tri leta poln, manjka ga ĉetrtna, tretjina, mogoĉe da še celó polovica. Vsa taka vina bila so pa, se vé da bolj ali manj pustega, zvešanega okusa, vidno slabotna, in — večkrat tudi cikasta. Na vprašanje, zakaj da niso sodi polni, rekli so mi, da uŹe v trgatvi niso polni bili, ali pa da se ga je odprodalo, ali pa sploh oddalo. No, postrani sem pa pozvedel, da je tej popolnoma napaĉni kletarski razvadi še nekaj drugega vzrok, in to osobito pri neinteligentnih gospodarjih. Gostoljubnemu moŹu je vŹeĉ, ako zamore gostu iz več sodov postreĉi, zato pa svoje vino v več posod razdeli.

Na Dolenjskem toraj ni navada, v kletih — zidanicah — sode vedno polne drŹati, in to je jako napaĉno. Koliko vin ni ravno vsled tega, kakor že

reĉeno, zvešanih, slabotnih, cikastih, ter kako teŹko jih je v ceno ali celó kar ne mogoĉe prodati.

V tej zadevi je Vipavec bolŹši kletar. Ĉe nima mali posestnik ob trgatvi toliko moŹta, da bi sod napolnil, poiŹĉe si soseda, kateri ga tudi nima celi sod in zlijeta ga obadva skupaj v enega. Zraven napolnita pa še polovnjak ali vsaj beĉek z moŹtom, in reĉeta: to bodi pa zalíja. Kedar kaj iz soda odtoĉijo ali odpijejo, pa z zalíjo zopet napolnijo. Da, ĉe tudi ĉisto niĉ vina ne odtoĉijo, vendar se sod vsakih osem, ali k večem Źtirnajst dni se zalíjo zalíje. Zalíja sama, zakadi se pa nekoliko s Źveplom, da ne postane kanasta in cikasta. Kedar pa v Vipavi — in tako postopajo povsod po svetu, kjer z vinom v kleti umno ravnaajo — iz soda kaj vina odprodajajo, recimo polovico, tretjino ali dve tretjini; in za ostanek ni prav v kratkem, recimo v osmih do k večem Źtirnajstih dneh drugega kupca; pretoĉijo ga v manjšo posodo, bariglo polovnjak ali beĉek, ktera posoda se zopet polna drŹi. In tako je prav postopano, tako postopali naj bi dolenjski vinogradniki. Vsak omislil naj bi si k sodom v zidanci še zadostno množino barigel, polovnjakov, beĉkov. Vsak naj bi po trgatvi (ko je vino doki-pelo) posodo polno natoĉil, zraven pa še po potrebi zadosti zalíje puŹĉal ter z njo sode zalival.

Vsak naĉeti sod naj bi se pa tudi izpraznil, ter vino v manjšo posodo pretoĉilo. Po tem bi ne bilo toliko z vešanih, slabotnih, da še celó cikastih vin po Dolenjskem, in to bilo bi dobro za pridelovalca, kakor za povŹivalca vina.

Iz vrbovja spleteni jérbas.

Nobeno gospodarstvo in gospodinjstvo ne more brez jerbasesv obstati. Jerbasesv rabimo pri kopanju in spravljanju krompirja, za turŹico, sadje, zelenjad itd., na kratko reĉeno, jerbasesv morajo biti v

